

(Μ/τ.27/διορθ.)

Για ένα εναλλακτικό προοδευτικό μοντέλο ανάπτυξης

*Του Γιώργου Παπακωνσταντίνου

Αυτό που ονομάζουμε διεθνή κρίση, δεν είναι απλώς η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση. Θα μπορούσαμε να την ονομάσουμε -όπως η ταινία- «Η τέλεια καταγίδα», διότι βιώνουμε μια κρίση ενεργειακή, μια κρίση στα τρόφιμα και μια κρίση χρηματοπιστωτική.

Η κρίση αυτή άνοιξε μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα συζήτηση για το κατά πόσον ζούμε μια αλλαγή εποχής, όπου οι παλαιοί κανόνες δεν ισχύουν πια. Και μια συζήτηση όπου προσπαθούμε να καταλάβουμε πού ανήκουν στο πολιτικό φάσμα, αυτοί οι οποίοι εκφέρουν τις διαφορετικές απόψεις. Ακούσαμε δεξιούς πολιτικούς να ομνούν στο όνομα του κρατισμού, μια αμερικανική κυβέρνηση να κάνει μαζικές κρατικοποιήσεις τραπεζών. Άνοιξε, τελικά, μια συζήτηση για το ρόλο του Κράτους.

Πίσω από αυτή τη συζήτηση, μπορεί να διακρίνει κανείς δύο πράγματα: 1^ο Αυτή η κρίση δεν ήταν ουδέτερη, αλλά είχε ένα συγκεκριμένο ιδεολογικό πολιτικό πρόσημο. Προκλήθηκε από τις συγκεκριμένες πολιτικές, με βάση τη θεωρία για την άκρατη δυνατότητα των αγορών να αυτορρυθμίζονται.

2^ο Από αυτή την κρίση, πάλι δεν θα βγούμε με ουδέτερες πολιτικές. Υπάρχουν προοδευτικές λύσεις για να βγούμε και υπάρχουν και συντηρητικές λύσεις.

Παρατηρούμε ότι στην Ευρώπη, οι πιο ενδιαφέρουσες λύσεις λαμβάνονται από πολιτικούς που ανήκουν στον προοδευτικό χώρο, είτε αυτοί ονομάζονται «Νέοι Εργατικοί», είτε Ισπανοί σοσιαλιστές. Είναι πρωτοβουλίες που δείχνουν ότι μπορεί κανείς να προχωρήσει με πολύ συγκεκριμένες πολιτικές, που βοηθούν τα ασθενέστερα στρώματα, ενώ συγχρόνως βάζουν νέα βάση για να προχωρήσει αναπτυξιακά η χώρα.

Στην Ελλάδα, υπάρχουν κάποια πολύ συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Η ΝΔ, μέχρι πρόσφατα υποστήριζε ότι για όλα έφταιγε το ΠΑΣΟΚ, τώρα λέει πως για όλα φταίει η διεθνής κρίση. Καταβάλλει μια προσπάθεια να χρεωθεί η διεθνής κρίση για τα πάντα, αφού δεν την ελέγχουμε και άρα, δεν μπορούμε να κάνουμε και πολλά πράγματα...

Οι πολίτες έχουν καταλάβει ότι τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι. Τα τελευταία πέντε χρόνια, σπαταλήθηκε με έναν τρόπο που δεν έχει

προηγούμενο, ένα τεράστιο αναπτυξιακό απόθεμα, με αποτέλεσμα σήμερα η Ελλάδα να περνά μια κρίση με πολλές παραμέτρους. Κρίση παραγωγικού υποδείγματος, το οποίο φαίνεται καθαρά στο έλλειμμα ανταγωνιστικότητας, στα τεράστια ελλείμματα στο ισοζύγιο.

Δημοσιονομική κρίση. Στην περίπτωση αυτή, βιώνουμε την εκδίκηση της Ιστορίας σε αυτούς που εμπνεύστηκαν και υλοποίησαν τη δημοσιονομική απογραφή, την οποία βεβαίως πληρώνουμε όλοι μας.

Εισοδηματική κρίση. Είναι η πρώτη φορά που η μεσαία τάξη νιώθει να σείεται το έδαφος κάτω από τα πόδια της. Πρόκειται για ένα πολύ μεγάλο μέρος του πληθυσμού, που είχε συνηθίσει -και με την είσοδο στην ΟΝΕ- στην ιδέα ότι μπαίνουμε σε μια νομοτελειακή σύγκλιση των εισοδημάτων με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Μια βαθύτατη κρίση εμπιστοσύνης, η οποία αποτυπώθηκε πολύ αποκαλυπτικά και στην έρευνα που παρουσιάστηκε από τον Γενικό Διευθυντή της εταιρείας Public Issue, κ. *Γιάννη Μαυρή*.

Αυτή η τετραπλή ελληνική κρίση, είναι αποτέλεσμα συγκεκριμένων πολιτικών, κατευθύνσεων. Να θυμίσουμε ότι η διακυβέρνηση αυτής της πενταετίας, ξεκίνησε με τη δημοσιονομική απογραφή και συνεχίστηκε με πολύ συγκεκριμένες επιλογές αντίστροφης αναδιανομής του εισοδήματος. Είναι αποτέλεσμα και μιας κρίσης διαχείρισης, που όμοιά της δεν έχει ξαναζήσει ο τόπος. Ο ελληνικός προϋπολογισμός δεν μπορεί να κλείσει, τη στιγμή που δεν υπάρχουν μεγάλα έργα ή Ολυμπιακοί Αγώνες, ενώ μειώνονται κάθε χρόνο ως ποσοστό του ΑΕΠ, οι δημόσιες επενδύσεις, οι δαπάνες για την Παιδεία, την Υγεία. Αυτό έχει να κάνει με ένα τεράστιο έλλειμμα δημοσιονομικής διαχείρισης, με τις σπατάλες στο Δημόσιο, με την πελατειακή λογική στο πώς μαζεύονται τα έσοδα του κράτους.

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στο θέμα της εμπιστοσύνης, διότι από εδώ πρέπει να ξεκινήσουμε στην προσπάθεια απάντησης στην πολλαπλή κρίση που περνάει η χώρα μας. Εμπιστοσύνη, με τη διπλή της έννοια. Εμπιστοσύνη στην οικονομία, διότι όλοι γνωρίζουμε ότι η κρίση κατανάλωσης, η κρίση απασχόλησης και επενδύσεων, οφείλεται στο έλλειμμα εμπιστοσύνης που έχουν για τα επόμενα χρόνια, οι πάντες, από τους καταναλωτές μέχρι τους επιχειρηματίες.

Εμπιστοσύνη, όμως και στην πολιτική, με την έννοια ότι το κόμμα το οποίο θα καταφέρει να εμπνεύσει στον πολίτη την εμπιστοσύνη, θα είναι και το κόμμα που θα καταφέρει να αποσπάσει την ψήφο του, αλλά και την εμπιστοσύνη του στο ότι μπορεί να οδηγήσει τη χώρα στα επόμενα βήματα.

Όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι η κρίση είναι βαθιά. Το βασικό ερώτημα στο οποίο προσπαθεί να απαντήσει ο πολίτης, είναι, ποιος θα τον προστατέψει καλύτερα, ποιος θα του δώσει ένα αίσθημα ασφάλειας. Όλοι ξέρουν ότι θα περάσουν δύσκολα. Το ερώτημα που αντιμετωπίζουν, είναι: Η κυβέρνηση που θα έχουν, θα έχει ως πρώτο μέλημα τη δική τους ασφάλεια, ή άλλες προτεραιότητες;

Προτεινόμενες λύσεις

Θα αρχίσουμε από το δημοσιονομικό, για να καταρρίψω την ευρέως διαδεδομένη άποψη που λέει ότι η Ελλάδα δεν έχει απολύτως κανένα περιθώριο. Είναι μια λανθασμένη άποψη, διότι ξεκινάει από τη λογική ότι δεν μπορεί να κάνει κανείς τίποτα στο σκέλος των δαπανών και ότι δεν μπορεί να κάνει κάτι καλύτερο στο σκέλος των εσόδων. Και οι δύο αυτοί ισχυρισμοί, είναι λάθος. Είναι μια λογιστική άποψη, για να συμφωνήσω και με μία σύννηθη κριτική της Αριστεράς. Έχουμε δείξει και στο παρελθόν ότι μπορεί κάποιος -να θυμηθούμε το '93, τι παραλάβαμε και τι παραδώσαμε αργότερα- να ξεκινήσει από μία εξαιρετικά δυσχερή δημοσιονομική κατάσταση, να βάλει προτεραιότητες, να βάλει στόχους και να μπορέσει να πετύχει μέσα σε μερικά χρόνια μια οικονομική ανάπτυξη. Το ΠΑΣΟΚ το έκανε. Μπορεί να το κάνει και τώρα.

Για να το κάνει, πρέπει να ξεκινήσει από την ανόρθωση του Κοινωνικού Κράτους. Ο πολίτης αισθάνεται σήμερα βαθύτατα την μη ανταποδοτικότητα του κοινωνικού κράτους. Είναι λάθος η συζήτηση για το αν το Ελληνικό κράτος είναι μεγάλο ή μικρό. Είναι μεγάλο σε ορισμένα, μεγαλύτερο απ' ό,τι πρέπει και σαφώς μικρότερο απ' ό,τι πρέπει σε άλλα, όπως στην Υγεία, την Παιδεία, την Πρόνοια, όπου ο πολίτης αισθάνεται απολύτως μόνος του.

Για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί αυτή η ανόρθωση του κοινωνικού κράτους, πρέπει να επαναφέρουμε την εμπιστοσύνη στο φορολογικό σύστημα, το οποίο είναι βαθύτατα άδικο. Με συγκεκριμένες προτάσεις, όπως π.χ. τα εισοδήματα από μερίσματα, να μη φορολογούνται με διαφορετικό τρόπο απ' ό,τι τα μερίσματα από την εργασία.

Για να υπάρξει ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα, θα πρέπει να γίνουν βαθύτατες τομές στην ίδια τη λειτουργία του κράτους, που γνωρίζουμε ότι είναι πελατειακό, συγκεντρωτικό, πολύ αναποτελεσματικό. Και πέρα από όλα αυτά, πίσω από όλα αυτά, πρέπει να δώσουμε μία προοπτική ενός διαφορετικού μοντέλου ανάπτυξης.

Αυτό το οποίο ονομάστηκε «Πράσινη Ανάπτυξη», που γίνεται πλέον και πανευρωπαϊκό αίτημα -το ακούμε και από τις δύο πλευρές του Ατλαντικού- είναι πολύ πιο ρεαλιστικό απ' ό,τι πολλοί πιστεύουν.

Είναι ένα πρότυπο ανάπτυξης το οποίο βλέπει το περιβάλλον ως συγκριτικό πλεονέκτημα, χρησιμοποιεί το ανθρώπινο δυναμικό, τις νέες τεχνολογίες, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ανοίγει, δημιουργεί, χτίζει νέα συγκριτικά πλεονεκτήματα για τη χώρα μας, κοντά στα παλιά, μαζί με τα παλιά.

Αυτό είναι, πιστεύω, σε πολύ αδρές γραμμές, ένα εναλλακτικό προοδευτικό μοντέλο ανάπτυξης, που έχει κάποια βασικά χαρακτηριστικά. Είναι διαφορετικό από αυτό που έχουμε αυτή τη στιγμή, είναι απολύτως ρεαλιστικό, είναι συμβατό με τη ρότα των διεθνών αγορών και εκμεταλλεύεται ό,τι καλύτερο διαθέτουμε στη χώρα μας.

Ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου είναι βουλευτής και εκπρόσωπος τύπου του ΠΑΣΟΚ.

ΜΟΤΟ: Αυτή η κρίση δεν ήταν ουδέτερη, αλλά είχε ένα συγκεκριμένο ιδεολογικό πολιτικό πρόσημο. Προκλήθηκε από τις συγκεκριμένες πολιτικές, με βάση τη θεωρία για την άκρατη δυνατότητα των αγορών να αυτορρυθμίζονται.

ΜΟΤΟ: Το μοντέλο της «Πράσινης Ανάπτυξης», που γίνεται πλέον και πανευρωπαϊκό αίτημα είναι πολύ πιο ρεαλιστικό απ' ό,τι πολλοί πιστεύουν.

ΜΟΤΟ: Ο πολίτης αισθάνεται σήμερα βαθύτατα την μη ανταποδοτικότητα του κοινωνικού κράτους.